

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 5528
Tarih: 21.02.2020

26076

Şevin COŞKUN
Muş Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Cumhurbaşkanı Yardımcı Fuat OKTAY* tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Şevin

Şevin COŞKUN

Muş Milletvekili

Kültürel çeşitliliği ve çok dilliliği desteklemek amacıyla Birleşmiş Milletler (BM) Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından, 1999 yılında 21 Şubat tarihini, "Uluslararası Anadil Günü" ilan etmiş ve ilk kez dünyada 2000 yılında, "Dünya Anadili Günü" olarak kutlanmaya başlamıştır.

UNESCO'nun 2016 yılında güncellenen "Tehlike Altındaki Diller Atlası" verilerine göre; dünyada konuşulan 6 bin dilin yüzde 43'ü yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır. BM verilerine göre dünyada her iki haftada bir dil, içinde geliştiği entelektüel ve kültürel ortamlarla birlikte yok olmaktadır. UNESCO'ya göre, dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 40'ı konuştuğu veya anladıkları bir dilde eğitime erişememektedir. Bu çalışmaya göre Türkiye'de de 18 anadil ve lehçe yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde, evrensel hukuk gereğince; Anadilde eğitim- öğretim ve Anadilde sağlık hizmeti talebi en temel haktır. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde, bireyin anadilinde eğitim alması en temel insan hakkıdır. Bireylerin kendi anadillerinde eğitim almasının engellenmesi, hak ihlalidir.

2016 yılında ilan edilen OHAL ile birlikte; günlük Kürtçe yayın yapan tek gazete olan Azadiya Welat, Kürtçe yayın yapan İMC TV, Zarok TV, Jiyan TV, Azadi TV, Van Tv ve TV10 TV kanalları, Kürt haber yayınlayan JINHA, DİHA gibi ajanslar kapatılmıştır. İstanbul Kürt Enstitüsü, Kürt Dili ve Kültürü üzerine araştırma yapan KURDÎ- DER (Komeleya Lêkolîn û Pêşvexistina Zimanê Kurdî), Kürtçe anadilinde eğitim veren okullar, akademiler ve dernekler

kapatılmıştır. 2016 yılında belediyelere atanan Kayyumlar, Kürtçe hizmet veren kreşleri kapatmış, Kürtçe oyunlar sahneleyen şehir tiyatrolarının sözleşmeleri feshetmiş ve çok sayıda Kürtçe kurum, park, sokak ve cadde isimleri Türkçe isimlerle değiştirmiştir.

Herkese kendi anadilinde ulaşım hizmeti vermek temel bir insan hakkıdır. Türkiye'nin yolcu kapasitesi en yüksek olan, dünyanın önde gelen firmalarından biri olan THY, 36 dil 80 lehçede çeviri hizmetleri sunmaktayken, Kürtçe çeviri hizmeti ve Kürtçe anons yapılmamaktadır.

Bu bağlamda,

1. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda yapılan Kürtçe konuşmaların tutanaklara hala "bilinmeyen dil" "Anlaşılmayan dil" ve "x dili" şeklinde yazılmasının gerekçesi nedir?
2. UNESCO tarafından 2016 yılında 'Tehlike Altındaki Diller Atlası verilerine göre, Türkiye'de 18 dil ve lehçe tehlike altındadır. Tehlike altında olan dil ve lehçelerin korunması için yürütülen bir çalışma var mıdır?
3. Anadili hakkın, temel hak olarak kabul edilmesi, anadillerin anayasal güvence altına alınması, anadillerin korunup geliştirilmesi için yürütülen çalışmalar nelerdir?
4. Türkiye'de konuşulan tüm anadillerde eğitim ve öğretim hakkının anayasal ve yasal güvenceye alınması için çalışma yapılacak mıdır?
5. Anadilinde eğitim-öğretim hakkı, kamusal alanda kişilerin anadillerini kullanması ve var olan engellerin kaldırılması için Bakanlığınız çalışma yapmakta mıdır?
6. Anadilde sağlık hizmeti talebi; sağlık hakkı, tedavi hakkı, hasta hakkı en temel insan haklarıdır. Sağlık hizmetlerinin her alanında ana dillerin kullanılması için Anayasal düzenleme yapılacak mıdır?
7. Kürt dil kurumları ve Kürtçe yayın yapan gazete ve dergilerin kapatılması, Kürtçe kurum, park, sokak ve cadde isimlerinin değiştirilmesinin gerekçesi nedir?
8. Kürtçe Türkiye'de en çok konuşulan diller arasında olmasına rağmen; uçaklarda ve havalimanlarında Kürtçe anons yapılmaması, Kürtçe çeviri hizmetinin verilmemesi ve Kürtçe gazete bulundurulmamasının nedeni nedir?